

Yrityksen perustaminen **Pohjois-Lapissa**

LEADER

Pohjoisin Lappi

Yritystä perustamassa?

Näin onnistut Pohjois-Lapissa.

NYT VASTA
HENKIÖ-
KOHTAISEEN
NEUVONTAAN!

3 Aloita liiketoiminta-suunnitelman tekeminen

suositut pohjat ovat
oma.yrityssuomi.fi ja
www.liiketoimintasuunnitelma.com

2 Tutustu materiaaleihin verkossa

www.yrityssuomi.fi
www.pohjoislappi.fi

Voit myös osallistua
Lapin TE-toimiston
yrittäjyysvalmennuksiin.

Utsjoen kunnan asukkailla on lisäksi
mahdollisuus käyttää Yritystulkkiä.
www.yritystulkki.fi

1 Ota yhteys alueesi yritysneuvontaan tai elinkeinopalveluihin ja keskustele sinulle sopivasta etenemismallista

Inarissa
sanna.aikio@inari.fi
045 610 1225

Utsjoella
raimo.lansman@utsjoki.fi
040 718 9494

Inarissa ja Utsjoella
henna.kontsas@pll.fi
040 138 4350

4 Henkilökohtainen yritysneuvonta

Yritysneuvojat auttavat sinua liiketoiminta-suunnitelman hionnassa sekä muissa asioissa. Tarvittaessa sinut ohjataan eri alojen asiantuntijoiden luo. Tässä vaiheessa on jo hyvä neuvotella tilitoimiston kanssa.

Inarissa ja Utsjoella
henna.kontsas@pll.fi
040 138 4350

Inarissa
marja.mannisto@inari.fi
0400 231 765

5 Mieti, miten rahoitat yritystoimintasi

Jos tarvitset rahoitusta yritystoiminnan aloittamiseen, hae sitä pankista, Finnverasta tai muista rahoituskanavista.

9 Aloita liiketoiminta

Huolehdi tiedottamisesta, markkinoi ja myy. Varaa tarvittaessa aika jatkoneuvontaan. Yrityksille on tarjolla erilaisia koulutuksia ja palveluita.

8 Perusta yritys

www.prh.fi

Ota YEL- ja muut vakuutukset sekä ilmoittaudu verottajan rekistereihin. Tee tarvittavat sopimukset. Käy läpi alkavan yrittäjän muistilista.

7 Selvitä mahdollisuutesi starttirahaan tai muuhun aloituksen tukeen

Rahoitusta yrityksen perustamiseen ja investointeihin myöntävät mm. Leader Pohjois-Lappi ja ELY-keskus. Huomaathan, että starttiraha poissulkee perustamistuen ja kokeilutuen!

6 Tutustu toimialaan liittyviin asiakirjoihin ja hanki tarvittavat luvat

kuten hygieniapassi, turvallisuuspassi, erilaiset sopimukset ja lupakäytännöt
www.yrityssuomi.fi/web/guest/luvat

aloita tästä

Alkavan yrittäjän muistilista

LIIKETOIMINTASUUNNITELMA

HOIDETTU TYÖN ALLA EI KOSKE MINUA HUOMIOITAVAA

Panosta liikeidean suunnitteluun ennen yrityksen perustamista

Muokkaa ideasta kirjallinen liiketoimintasuunnitelma. Tarvitset sitä omaksi työkaluksi, neuvotellessasi yrityksen rahoituksesta sekä hakiessasi toiminnalle starttirahaa tai muuta julkista tukea.

• tuote- ja palvelupaketit	☐	☐	☐
• tärkeimmät asiakasryhmät	☐	☐	☐
• myyntikanavat	☐	☐	☐
• liiketoimintasuunnitelma ja kannattavuuslaskelmat	☐	☐	☐

Varmista yritystoimintaan tarvittava osaaminen

Onko sinulla itselläsi tarvittavia taitoja vai voitko palkata tai ostaa muualta tarvittavan osaamisen? Myös yrityksen johtaminen vaatii oman tieto- ja taitopääoman.

• ammattitaito	☐	☐	☐
• työkokemus	☐	☐	☐
• yrittäjäkoulutus, muu koulutus	☐	☐	☐
• yrittäjäominaisuudet	☐	☐	☐

Yrityksellä tulee olla kannattavan liiketoiminnan edellytykset

Kannattavuutta laskiessa pitää huomioida tarkasti myös oma taloustilanne. Määrittele kannattavuuden kriittinen piste, jossa tulot ovat menoihin verrattuna riittävät.

• kate	☐	☐	☐
• kiinteät kulut	☐	☐	☐
• muuttuvat kulut	☐	☐	☐
• oma ansio	☐	☐	☐
• kannattavuus	☐	☐	☐
• riittävä käyttöpääoma	☐	☐	☐

Markkinatilanne ja markkinointi

Yritys voi toimia vain sellaisen tuotteen varassa, jolle on olemassa riittävät markkinat. Pelkkä markkinointi ei riitä, pitää osata myös myydä.

• kysyntä	☐	☐	☐
• kilpailu	☐	☐	☐
• erottuvuus	☐	☐	☐
• hintataso	☐	☐	☐
• mainonta	☐	☐	☐
• markkinointisuunnitelma	☐	☐	☐

PIDÄ SE MINKÄ
LUPAAT JA YLLÄTÄ
ASIAKKAASI
POSITTIIVISESTI.
PUSKARADION
MERKITYS
ON SUURI!

RAHOITUS, SOPIMUKSET JA VAKUUTUKSET

HOIDETTU TYÖN ALLA EI KOSKE MINUA HUOMIOITAVAA

Rahoitus

Paljonko tarvitset rahaa yritystoiminnan aloittamiseen ja miten hoidat rahoituksen?

• investoinnit/käyttöpääoma	☐	☐	☐
• Finnvera/pankki	☐	☐	☐
• takaukset	☐	☐	☐
• ulkopuolisten sijoitukset tai lainat	☐	☐	☐

Yrityksellä on mahdollisuus hakea toiminnan aloittamiseen ja kehittämiseen julkista tukea. Selvitä saako yritystoimintaasi yritysrahoitusta.

• rahoitusta kehittämiseen ja investointeihin myöntävät esim. Pohjoisimman Lapin Leader tai ELY-keskus	☐	☐	☐

Starttiraha

• Yhteydenotto TE-toimistoon	☐	☐	☐
• liiketoimintasuunnitelma ja laskelmat	☐	☐	☐
• verovelkatodistus www.vero.fi	☐	☐	☐
• hakemus TE-toimistoon www.te-toimisto.fi Oma asiointi	☐	☐	☐
• tarvittaessa lainalupaus	☐	☐	☐

Kirjanpito ja rahaliikenne

Laki asettaa vaatimuksia yrityksen kirjanpidolle, ja sen hoitaminen vaatii asiantuntemusta. Yritystoimintaa varten kannattaa avata erillinen tili.

• ota yhteys tilitoimistoon	☐	☐	☐
• tilinavaus pankissa	☐	☐	☐
• maksupäätte	☐	☐	☐
• laskupohjat	☐	☐	☐

Viranomaisluvat ja sopimukset

• tarkista toiminnan ilmoitusvelvollisuus	☐	☐	☐
• tarkista toiminnan luvanvaraisuus	☐	☐	☐

Huolehdi imagosta ja aineettomasta omaisuudestasi. Tarkista mihin sopimuksissa sitoudut.

• tee sopimukset kirjallisesti	☐	☐	☐
• vuokrasopimus	☐	☐	☐
• tavarantoimittajasopimukset	☐	☐	☐
• työsopimukset	☐	☐	☐
• leasing ym.	☐	☐	☐
• IPR-asiat	☐	☐	☐

Vakuutukset ja työttömyysturva

Lakisääteisten vakuutusten lisäksi tarvitaan vapaaehtoisia vakuutuksia. Yrittäjille on eri työttömyyskassa kuin palkansaajille.

• Ota yhteys vakuutusyhtiöön	☐	☐	☐
• yrittäjän eläkevakuutus (YEL) on myös sosiaaliturvan perusta	☐	☐	☐
• tapaturmavakuutus	☐	☐	☐
• vastuu- ja oikeusturvavakuutukset	☐	☐	☐
• omaisuusvakuutukset	☐	☐	☐
• muut vakuutukset	☐	☐	☐
• Työttömyyskassat SYT-kassa/AYT-kassa	☐	☐	☐

TUNNE TOIMIALA, JOLLE AIOT YRITYKSEN PERUSTAA. MUISTA SEURATA ALALLASI TAPAHTUVIA MUUTOKSIA.

MUUTA

HOIDETTU

TYÖN ALLA

EI KOSKE
MINUA

HUOMIOITAVAA

Toimitilat

Toimitilat kannattaa tarkastaa mahdollisten viranomaisvaatimusten varalta hyvissä ajoin, mielellään ennen vuokrausta tai tilan ostamista. Samalla kannattaa miettiä onko ostaminen vai vuokraaminen paras ratkaisu.

- vuokra vai omistus
- sijainti
- soveltuvuus yritystoimintaan ja tilaan liittyvät mahdolliset viranomaistarkastukset
- selvitä saatko yritysrahoitusta toimitilojen hankintaan tai kunnostamiseen

☐	☐	☐
☐	☐	☐
☐	☐	☐
☐	☐	☐

Yritysmuodot ja yrityksen perustaminen

Yritysmuodon valintaan vaikuttaa se, että oletko yrittäjänä yksin vai yhdessä muiden kanssa. Lisäksi toiminnan laajuus ja odotettava tulos vaikuttavat valintaan.

- tutustu yritysmuotoihin ja valitse sopivin
- kevytyrittäjyys on yksi keino myydä palveluita
- toiminimen ja osakeyhtiön voi perustaa sähköisesti verkossa www.prh.fi
- rekisteröinnin yhteydessä ilmoittaudutaan verottajan rekistereihin

☐	☐	☐
☐	☐	☐
☐	☐	☐
☐	☐	☐

Verotus

Yrittäjä vastaa itse yrityksen veroasioiden hoidosta. Aloittavan yrittäjän kannattaa tutustua verohallinnon palveluihin tai käydä kirjanpitäjän luona kysymässä neuvoa.

- tarkista jääkö toimialasi arvonlisäverotuksen ulkopuolelle (mm. terveydenhuoltopalvelut)
- arvonlisäverovelvollisuuden alaraja 10000 €
- ennakonperintärekisteri
- ennakoverot
- tutustu OmaVero-palveluun
- hanki Katso-tunnisteet

☐	☐	☐
☐	☐	☐
☐	☐	☐
☐	☐	☐
☐	☐	☐
☐	☐	☐

Henkilöstö, yrittäjän tukiverkosto ja työhyvinvointi

Yrittäjän ei tarvitse tehdä kaikkea yksin. Huolehdi omasta hyvinvoinnistasi ja jaksamisestasi! Olet itse yrityksesi tärkein voimavara. Velvollisuuksiisi kuuluu tukea työntekijöidesi hyvinvointia – hyvinvoivat työntekijät tekevät työnsä paremmin!

- verkostoidu
- etsi yhteistyökumppaneita
- tutustu yrittäjäyhdistyksiin, toimialaliittoihin ja kauppakamariin

☐	☐	☐
☐	☐	☐
☐	☐	☐

Rekrytointiin saat apua Lapin TE-toimistosta. Palkan lisäksi palkkauksesta tulee erilaisia sivukuluja. Varmista, että tiedät yritystäsi koskevat velvoitteet.

- palkkatukimahdollisuudet
- ilmoittautuminen työnantajarekisteriin
- työsopimuslaki
- työaikalaki
- vuosilomat

☐	☐	☐
☐	☐	☐
☐	☐	☐
☐	☐	☐
☐	☐	☐

JÄTÄ POIS
TUOTTEET, JOIDEN
MYynti EI KANNATA.
PIENENNÄ KULUJA
JA LISÄÄ
NÄKYVYYTTÄ.

Apuna yrityksen alkutaipaleella

Leader Pohjoisin Lappi on Utsjoen, Inarin, Sodankylän, Pelkosenniemen, Savukosken, Sallan ja Kemijärven kuntien alueilla toimiva Leader-ryhmä. Sen kantavana ajatuksena on paikallisen asiantuntemuksen ja osaamisen hyödyntäminen alueen kehittämistyössä. Leader tarjoaa yrityksille rahoituspalveluja toiminnan aloittamiseen ja kehittämiseen.

www.pohjoisinlappi.fi

Elinkeinot & kehitys Nordica vastaa Inarin kunnan elinkeino- ja yrityspalveluista, kansainvälisyyspalveluista, kehittämis- ja koulutushankkeista, henkilöstö- ja yrityskoulutuksista sekä Inarin kunnan elinkeinopoliittisesta edunvalvonnasta.

Kiinteistökehitys InLike Oy huolehtii Inarin kuntakonsernissa yritysten ja yhteisöjen toimitilapalveluista.

Inarin kunnan matkailumarkkinoinnista vastaa kunnan osakkuusyhtiö Inari-Saari-selkä Matkailu Oy.

www.nordicainari.fi

www.inarisaariselka.fi

Utsjoen kunnan elinkeinopalvelut ovat yrittäjien ja yrittäjiksi aikovien käytettävissä.

Maaseutupalveluiden tehtävänä on kehittää ja toteuttaa toimenpiteitä maatalouden, maaseudun yritteliäisyyden ja elinvoimaisuuden parantamiseksi ja huolehtia maaseutu- ja luontaiselinkeinoin, sekä kylien kehittämiseen liittyvistä asioista.

www.utsjoki.fi

Saamelaisalueen koulutuskeskus tukee saamelaisalueen (Inarin, Utsjoen ja Enontekiön kunnat sekä Sodankylän kunnan pohjoisosaa) elinkeinorakenteen mukaisia pieniä yrityksiä, kuten luontaiselinkeinonharjoittajia, poronhoitajia, käsityöntekijöitä ja matkailuyrittäjiä järjestämällä muun muassa koulutuksia ja yhteistyöhankkeita.

Työssäoppiminen osana koulutusta sekä monipuolinen työelämäyhteistyö edistävät osaavan ja ammattitaitoisen henkilökunnan rekrytoimista sekä yritysten toiminnan kehittämistä alueella.

www.sogsakk.fi

Yrittäjähdytystä on Inarin ja Utsjoen kuntien alueilla useita mm.

Inarin Yrittäjät ry
Ivalon Yrittäjänaiset ry
Inarin Lapin Matkailu ry
Tenolaakson yrittäjät ry
Saamelaismatkailu ja -yrittäjät ry

Lapin TE-toimisto tarjoaa yrittäjyydestä kiinnostuneille eripituisia valmennuksia, jotka antavat valmiuksia ja vinkkejä yrityksen perustamiseen ja pyörittämiseen. Starttirahaa voi hakea TE-toimistolta Oma asiointi -verkkopalvelussa. Työ- ja elinkeinotoimisto tuntee alueen työntekijät ja työmarkkinat sekä auttaa henkilöstön rekrytoinnissa.

www.te-palvelut.fi

ELY-keskus on kehittäjä- ja palveluorganisaatio, joka toteuttaa valtionhallinnon alueellisia tehtäviä. ELY-keskus tarjoaa rahoituspalveluja yrityksille toimintansa aloittamiseen ja kehittämiseen sekä auttaa yrityksiä kasvamaan ja kansainvälistymään.

www.ely-keskus.fi/lappi

Tekes on innovaatiotoiminnan rahoittaja. Tekes auttaa yrityksiä muuttamaan kehittämiskelpoisen idean liiketoiminnaksi tarjoamalla rahoitusta ja asiantuntijapalveluja. Tekes edistää yritysten kansainvälistä kilpailukykyä, auttaa kasvattamaan tuotantoa ja vientiä ja luo perustaa työllisyydelle ja yhteiskunnan hyvinvoinnille.

www.tekes.fi

Finnvera Oyj on Suomen valtion omistama erityisrahoitusyhtiö. Se tarjoaa asiakkailleen mm. lainoja, takauksia ja pääomasijoituksia. Finnvera rahoittaa hyvään liikeideaan perustuvaa, kannattavan liiketoiminnan edellytykset täyttävää yritystoimintaa.

www.finnvera.fi

Patentti- ja rekisterihallitus (PRH) rekisteröi yritykset, säätiöt ja yhdistykset sekä tutkii ja myöntää patentit, hyödyllisyysmallit, tavaramerkit ja mallisuoja. Ilmoitusten ja hakemusten lisäksi PRH tarjoaa monipuolista tieto-, neuvonta- ja koulutuspalvelua. Sähköinen asiointi on mahdollista.

www.prh.fi

Verohallinnosta saa tietoa verotuksesta ja muista yrityksen velvoitteista. Kullekin yritysmuodolle on kerätty keskeisimmät asiat omille alisivuilleen paitasi verotuksesta myös perustamisesta, ilmoittautumisesta eri rekistereihin, kirjanpidosta sekä eläke-, työttömyysturva- ja vakuutusasioista. Valtakunnallisista puhelinnumeroista saa apua yrityskoh-taisiin kysymyksiin.

www.vero.fi